

GUITMUNDI

ARCHIEPISCOPI AVERSANI

ORATIO

Ad Guillelmum I Anglorum regem cum recusaret episcopatum.

(*Biblioth. Patr. XVIII, pag. 468, ex Orderico Vitali, ecclesiasticæ Historiæ lib. v, cap. 17, cujus est hoc argumentum : De Guitmundo monacho S. Leufredi, et ejus ad regem Angliæ Guillelmum oratione pulcherrima. — Guitmundus venerabilis monachus cœnobii quod Crux Heltonis dicitur, ubi gloriosus confessor Christi Leufredus tempore Hildeberti et Hilperici juniorum regum, Domino feliciter 48 ministrasse annis legitur; regio jussu accersitus pontum transfretavit, et oblatum sibi a rege et proceribus regni onus ecclesiastici regiminis omnino repudiavit. Erat enim ævo maturus et religiosus, ac scientia litterarum eruditissimus, cujus ingenii præclarum specimen evidenter patet in libro De corpore et sanguine Domini contra Berengarium, et in aliis opusculis ipsius. Hic itaque cum a rege rogaretur ut in Angliam secum moreretur, et præstolaretur congruum tempus eum promovendi, secum subtiliter deliberavit, sui que propositi votum aliud esse demonstrans, regi respondit :)*

Multæ causæ me repellunt ab ecclesiastico regimine, quas omnes singulatim nolo nec decet exprimere. In primis infirmitates meas, quibus in corpore et anima incessanter premor, considero. Quibus diligenter perspectis, divinum examen vehementer pertimesco, mœrens quod in via Dei quotidie labor et a veritate vacillo. Et, dum meipsum salubriter moderari nequeo, qualiter aliorum vitam ad salutis viam dirigere valeo? Omnibus vigili mente perlustratis, non video qua lege digniter præesse valeam illorum cuneo quorum extraneos mores barbaramque locutionem nescio, quorum patres clarosque parentes et amicos occidistis gladio, vel exhæredatos opprimistis exsilio, vel carcere, vel indebito intolerabilique servitio. Scrutamini Scripturas, et videte si qua lege sancitur ut Dominico gregi pastor ab inimicis electus violenter imponatur? Ecclesiastica electio prius debet ab ipsis subjectis fidelibus cum sinceritate fieri, ac postmodum astipulatione Patrum et amicorum (si canonica est) reverenter confirmari. Alioquin cum charitate debet emendari. Quod bello et effusione multi cruoris truculenter rapuistis, qua ratione mihi aliisque contemptoribus mundi, qui sponte pro Christo nudati sumus propriis, sine culpa impartiri potestis? Generalis omnium religiosorum lex est a rapinis abstinere, et de præda (etiãsi offertur) pro justitiæ observantia nolle recipere. Dicit enim Scriptura : *Immolans ex iniquo, oblatio est maculata (Eccli. xxxiv)*. Et paulo post : *Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui (Ibid.)*. Hæc et h's similia divinæ legis præconia pertractans expavescō, et totam Angliam, quasi amplissimam prædam, diducio, ipsamque cum gazis suis, velut ignem ardentem contingere formido. Et quia Deus julet ut quisque proximum diligat sicut seipsum, dicam vobis sine dolo id quod mihi cœlitus est indictum. Quod mihi utile reor, vobis quoque salutare arbitror.

Ergo, quod amicabiliter loquar, non videatur amarum; sed tu, strenue princeps, et commilitones tui qui grave tecum inierunt periculum, nostræ admonitionis benigno corde suscipite eloquium. Opera Dei cunctis diebus vitæ vestræ sagaciter considerate, et judicia ejus, quæ incomprehensibilia sunt, in omnibus operibus vestris timeate; et sic vestram vitam æqua lance moderari ad voluntatem Dei satagite, ut ipse Arbitrator æternus sit vobiscum in ultimo discrimine.

Non vos decipiant adulescentes vana securitate, nec insolentes pro secundis eventibus præsentis vitæ, vos lethaliter obdormire suadeant in mundana prosperitate. Si vicistis Anglos in congressione, super hoc superbire nolite; sed spiritualis nequitie gravius ac periculosius certamen cautius agite, quod restat adhuc et imminet vobis quotidie. Mutationes regnorum frequenter factæ sunt in orbe terrarum; sicuti sparsim legimus multiplicitatem per campos Scripturarum, quibus liberalium a Deo impertita est notitia litterarum. Babylonii sub Nabuchodonosor rege Judæam et Ægyptum et alia regna sibi plurima subegerunt, sed post septuaginta annos ipsi cum Balthasar rege suo a Medis et Persis, quibus præerant Darius et Cyrus nepos ejus, victi et subjugati sunt.

Deinde sub Alexandro Magno Macedones post 250 annos Darii regem Persarum cum multis legionibus devicerunt; et ipsi nihilominus post aliquot annos, Romanis per totum orbem phalanges suas destinantibus, cum Perseo rege suo devicti sunt. Græci sub Agamemnone et Palamede Trojam obsederunt, et Priamum regem, Laomedontis filium ac liberos ejus, Hectorem et Troilum, Paridem et Deiphobum, Amphimachumque trucidaverunt; et famosum Phrygiæ regnum post decennem obsidionem flamma et ferro depopulati destruxerunt. Trojanorum una pars sub Ænea duce regnum Italiæ obtinuit, alia pars cum Antenore, per longum iter ac difficile,

Daciam adiit. ibique sedem ponens usque in hodiernum diem habitavit. Romani regnum Hierosolymorum, quod David aliique potentes successores ejus spoliis Allophylorum ditaverant, et subactis barbaris gentibus, quæ in circuitu erant, sublimaverant, sub Vespasiano et Tito subverterunt, et nobile templum post primæ ædificationis ejus annos mille octoginta novem diruerunt, quando undecies centena millia Judæorum ferro seu fame perierunt. Franci Gallis, tempore Sunnonis ducis, associati sunt, et Romanorum jugo de cervice sua viriliter excusso, super eos regnare cœperunt. Angli Saxones, ducibus Hengist. et Horsa Britonibus (qui nunc Galli vocantur) imperium dolis et fortitudine jam fere sexcentis annis abstulerunt. Guinili, qui de Scandinavia insula sorte ejecti sunt, regnante Albuino rege filio Audonis, partem Italiæ, quæ nunc Longobardia dicitur, invaserunt, et Romanis diutius resistentes nunc usque tenuerunt. Omnes hi, quos victoria surgentes recolui, paulo post misere subjacuerunt perniciæ, parique cum victis contritione torti, irremediabiliter gemunt in cloacis Erebi. Normanni sub Pollone duce Neustriam Carolo simplici subtraxerunt, jamque 190 annis, contradicentibus Gallis, et cum bellico tumultu sæpe calumniantibus tenuerunt. Quid de Gepidis et Wandalis, Gothis et Turcis, Hunnis et Herulis? quid de aliis Joquar Barbaris, quorum conatus ad nihil est aliud nisi furari et rapere et conculcata pace jugiter furere? Terram turbant, ædes concremant, orbem vexant; opes dissipant, homines jugulant, omnia fœdant et inquietant. His itaque signis mundi portenditur finis, sicut ipsius patenter edocetur voce Veritatis: *Exsurgat gens contra gentem et regnum adversus regnum, et erunt terræmotus magni per loca, et pestilentia et fames (Marc. XIII), terroresque de cælo, et signa magna erunt.*

Cladibus innumeris premitur sic jugiter orbis.

His et multis hujusmodi rotatibus in rebus humanis solerter inspectis, non in se gloriatur victor de ruina comparis, qui nec ipse stabit, nisi quantum jusserit dispositio Conditoris. Conversionem locutionis meæ nunc ad te, o rex, faciam, quam tu (quæso tibi) benigne haurias propter salutem æternam. Nullus patrum tuorum ante te regale stemma gessit, nec hæreditario jure tantum decus tibi provenit, sed gratuita largitione omnipotentis Dei, et amicitia Eduardi consanguinei tui. Edgarus, Aldinus aliique complures ex linea regalis prosapiæ orti, secundum leges Hebræorum, aliarumque gentium propinquiores sunt hæredes diadematis Anglici. Illis nimirum remotis sors tibi cessit provocationis, sed Dei judicium quanto occultius, tanto terribilius imminet tibi ad reddendam rationem commissæ villicationis. Hæc benigno ex corde sublimate vestræ locutus sum, humiliter deprecans ut meus vestra semper sit memor novissimorum; nec vos nimis implicet prosperitas præsentium, quam sequi solet intolerabilis dolor, et ingens luctus ac stridor dentium. Gratia Dei vos et amicos atque

A fideles vestros commendo. Nortmanniamque cum vestra licentia redire dispono, et opimam Angliæ prædam amatoribus mundi, quasi quisquillas, derelinquo. Liberam paupertatem Christi amo, quam Antonius et Benedictus amplexati sunt, magis quam divitias mundi, quas Cresus et Sardanapalus nimis amaverunt, et postmodum misere pereuntes, hostibus suis deseruerunt. Christus enim pastor bonus væ divitibus hujus mundi minatur qui voluptatibus vanis et superfluis hic perfruuntur; pauperibus vero spiritu promittit beatitudinem in regno cælorum, quam nobis det ipse qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Admiratus rex cum proceribus suis insignis monachi constantiam, simplex ac devotus impendit ei decentem reverentiam, et competenter honoratum, jussit eum remeare in Neustriam. Ibique, quo vellet, suam præstolari præsentiam. Auditum est passim, postquam Guitmundus ad septa monasterii sui remeavit, quod ipse monachalem pauperiem divitiis episcoporum præposuerit, et quod obtentum Angliæ in præsentia regis et optimum ejus rapinam appellaverit, et quod omnes episcopos, vel abbates, qui nolentibus Anglis in Ecclesiis Angliæ prælati sunt, rapacitatis redarguit. Verba igitur ejus, per Angliam late divulgata sunt et subtiliter ventilata, multis displicuerunt; qui sequaces ejus esse spernentes, contra eum ingenti livore exarserunt. Non multo post, defuncto Joanne Rothomagensium episcopo, rex et alii plures Guitmundum ad archiepiscopatum elegerunt, sed æmuli ejus, quos idem vituperaverat, ne archipræsulo fieret, quantum poterunt, impediunt. In tanto vero nihil objiciendum invenerunt, nisi quod filius esset presbyteri. Ille autem ab omni avaritia purgari volens, et inter externos paupertate premi, quam inter suos disensiones fovere malens, Odilonem, monasterii sui abbatem reverentem adiit, et humiliter ab illo licentiam peregrinandi petit et accepit. Porro illiteratus abbas metiri nesciebat quantus sapientiæ thesaurus in præfato doctore latebat. Ideo desiderabilem philosophum de monasterio suo facile dimisit; quem Gregorius VII papa venientem ad se, gaudens suscepit, cardinalem S. R. E. præfecit, et Urbanus papa jam probatum in multis metropolitanum Adversis urbis solemniter ordinavit. Hæc urbs tempore Leonis IX papæ, a Nortmannis, qui primo Apuliam incoluerunt, constructa est; et a Romanis, quia ab adversis sibi cœtibus edificabatur, Adversis dicta est. Hæc utique divitiis opulenta, Cisalpinorum prompta strenuitate bellicosa, hostibus metuenda, fidis clientibus sociisque colenda, Nortmannorum optione soli papæ gratanter obedit; a quo Guitmundum sophistam mystici decoris pallio insigniter redimitum, pontificem accepit. Præfatus archipræsulo ecclesiam sibi commissam diu rexit, et apostolicis privilegiis ab omni mortalium exactione liber plausit. Plebem studiose docuit, meritis et orationibus protexit, atque post multos agones in virtutum exercitiis ad Dominum perrexit.